

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15130
Tarih : 26.11.2025

10/3452

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de kadınların önemli bir bölümünün ev içi işler ve “ailevi nedenler” gerekçesiyle işgücüne dahil olamaması; kadınların ekonomik bağımsızlığı, toplumsal cinsiyet eşitliği, hane halkı yoksulluğu, ekonomik büyüme ve sosyal refah üzerinde ağır sonuçlar doğurmaktadır. TÜİK’in son dönem verileri, kadınların işgücüne katılımını engelleyen etmenlerin giderek derinleştiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, kadınların ev içi emek ve bakım yükü nedeniyle işgücüne katılamamasının nedenlerinin bütün yönleriyle araştırılması; ücretsiz bakım emeğinin görünür kılınması; bakım destek modellerinin geliştirilmesi; çocuk ve yaşlı bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması; kadınların istihdama katılımını artıracak ekonomik, sosyal ve hukuksal politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. 26.11.2025

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

Türkiye’de kadınların işgücüne katılım oranı, OECD ve AB ülkelerinin oldukça gerisindedir. Kadınların önemli bir kısmının ücretli işe katılamamasının en büyük nedeni ev içi işler, bakım yükü ve ailevi sorumluluklardır. Bu durum yalnızca bireysel değil; ekonomik, toplumsal ve kültürel yönleri olan yapısal bir sorun niteliğindedir.

2024 yılı üçüncü çeyrek verilerine göre:

- İşgücüne dahil olmayan kadınların sayısı 21 milyonun üzerindedir.
- Bu kadınların 7,3 milyonu “ev işleri ile meşgul olduğu için” çalışmamaktadır.
- “Ailevi ve kişisel nedenlerle” çalışmayan kadınların sayısı son beş yılda %81,5 artarak 3 milyon 947 bine çıkmıştır.
- Sadece 2024’te, söz konusu gerekçeyle işgücüne dahil edilmeyen kadın sayısı 80 bin artarak 734 bine ulaşmıştır.
- 20–25 yaş aralığında 651 bin, 35–39 yaş grubunda 602 bin kadın çalışmak istemesine rağmen ailevi engeller nedeniyle çalışmamaktadır.
- Aynı yıl 540 bin kadın, çocuk bakımı veya yetişkin bakımını üstlendiği için işinden ayrılmak zorunda kalmıştır.

Yine TÜİK verilerine göre;

- İşgücüne dahil olmayan kadınların yaklaşık %45’i ev işleri ve ailevi nedenler nedeniyle çalışmamaktadır. Bu gruptaki kadın sayısı 9 milyon 480 bine ulaşmıştır.
- Özellikle genç kadınlar ve 35–40 yaş aralığındaki kadınlar, en verimli çalışma çağında olmalarına rağmen bakım yükü nedeniyle istihdam dışında kalmaktadır. Son yıllarda çocuk, yaşlı ve engelli bakımı nedeniyle işten ayrılan kadınların sayısı düzenli biçimde artmaktadır.

Uluslararası araştırmalar ve OECD raporları, Türkiye’de kadınların erkeklere kıyasla günde ortalama 4 saat daha fazla ücretsiz ev içi emek harcadığını, bakım yükünün büyük ölçüde kadınların omuzlarında olduğunu; bu yapısal eşitsizliğin kadınların ücretli istihdama katılımını sistematik biçimde sınırladığını göstermektedir. Kreş ve bakım hizmetlerine erişim yetersizliği, esnek çalışma modellerinin sınırlı olması, toplumsal cinsiyet normları ve bakım yükünün görünmezliği; kadınların çalışma hayatından dışlanması temel nedenleri arasında yer almaktadır.

Kadınların işgücüne katılım oranının OECD ortalamasının çok altında kalması, mevcut ekonomik potansiyellerin önemli bir kısmının kullanılamamasına yol açmaktadır. Ücretsiz ev içi emeğin görünmezliği, kadınların sosyal güvenlik kapsamı dışında kalmasına ve yaşlılık döneminde yoksullaşmasına da neden olmaktadır. Bu durum, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirirken; sosyal adalet, fırsat eşitliği ve demokratik katılım açısından da kritik sorunlar yaratmaktadır.

Şüphesiz kadınların üzerine yüklenen ücretsiz bakım emeği, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en belirgin biçimlerinden biridir. Bu yükün adil biçimde paylaşılmaması; kadınların çalışma hayatına katılımını zorlaştırmakta, sosyal güvenlikten yararlanma oranlarını düşürmekte, kadın yoksulluğunu artırmakta ve toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikleri yeniden üretmektedir. Toplumsal barış, demokratikleşme ve sürdürülebilir kalkınma açısından da bu sorun hayati önem taşımaktadır. Kadınların ekonomik yaşamdan dışlanması; sosyal adaleti, aile içi güç dengelerini, karar alma süreçlerine katılımı ve toplumsal eşitliği olumsuz etkilemektedir. Bu durumun, kadına yönelik şiddeti beslediği meselesi ise izahtan varestedir.

Bu bahisle; kadınların ev içi emek ve bakım yükünün ekonomik ve sosyal etkilerinin kapsamlı biçimde ortaya konulması; bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması; aile, devlet ve işveren sorumluluklarının belirginleştirilmesi; ücretsiz bakım emeğinin görünür ve ölçülebilir hâle getirilmesi; istihdam politikalarının toplumsal cinsiyet perspektifiyle yeniden düzenlenmesi gerekmekte olup kadınların “ev işleri ve ailevi nedenler” gerekçesiyle işgücüne katılamama sorununun tüm yönleriyle araştırılması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur.

1			
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	G. Oth
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	Saruhan Oluç
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	Halide
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	Özgül
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	Ayşe
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	M. Rüştü
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	Zülküf
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	Kamuran
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	Hüseyin
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	Sevilay
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	Yılmaz
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	Öznur
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	Nejla
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	Ferit
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	Ceylan
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	İbrahim
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	Kezban
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	Mahmut